

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 22. srpnja 2021.

Analiza presude

Hrvatski golf savez protiv Hrvatske
br. zahtjeva 66994/14

povreda čl. 11. Konvencije – sloboda okupljanja i udruživanja
povreda čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje (nepristranost suda)

Odluka upravnih vlasti o prestanku postojanja udruge nije bila opravdana.
Sutkinja koja je bila članica vijeća koje je odlučivalo o ustavnoj tužbi podnositeljice
zahtjeva, nije bila nepristrana

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, dana 17. prosinca 2020. presudio je da je Hrvatskom golf savezu povrijeđeno pravo na slobodu okupljanja i udruživanja zajamčeno člankom 11. i pravo na nepristran sud zajamčeno člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositeljica zahtjeva je udruga nad kojom je 2009. godine otvoren stečajni postupak. U stečajnom postupku, vjerovnici su dogovorili da se imovina udruge neće prodavati već da će udruga nastaviti s radom i zadržati članstvo u međunarodnim golfskim udruženjima i Hrvatskom olimpijskom odboru. Donesen je stečajni plan u kojem je predviđeno da će sve tražbine vjerovnika biti isplaćene do kraja 2023. godine. Postupak je zaključen 2010. godine nakon čega su sva ovlaštenja za upravljanje poslovima i imovinom vraćena udruzi. Odmah po obavijesti o otvaranju stečajnog postupka, nadležno upravno tijelo je po službenoj dužnosti pokrenulo upravni postupak te je rješenjem utvrdilo da je udruga podnositeljica zahtjeva prestala postojati. Žalba protiv ovog rješenja je odbijena, kao i tužba za pokretanje upravnog spora. Ustavni sud je ustavnu tužbu udruge, u kojoj je prigovorila povredi prava na slobodu udruživanja, 2014. proglasio nedopuštenom radi nepostojanja ustavnopravne biti stvari. Udruga je u međuvremenu brisana iz registra udruuga, Hrvatski olimpijski odbor ju je isključio iz članstva, a isključena je i iz Europskog udruženja za golf. Unatoč tome, udruga podnositeljica zahtjeva nije prestala djelovati, već je svake godine organizirala hrvatska prvenstva u golfu, sudjelovala je u Svjetskom ekipnom prvenstvu te prisustvovala sastancima krovnih europskih i međunarodnih golf udruženja. Također, udruga je 2011. godine pokrenula ovršni postupak radi naplate neplaćene članarine jednog od svojih članova, golf-kluba čiji je predsjednik bio suprug sutkinje koja je bila u sastavu vijeća Ustavnog suda koje je odlučivalo o ustavnoj tužbi udruge.

Pred Europskim sudom udruga podnositeljica zahtjeva je tvrdila da joj je povrijeđeno pravo na slobodu udruživanja te pravo na pošteno suđenje (nepristran sud).

Članak 11.

Europski sud je utvrdio da je rješenje o prestanku postojanja udruge podnositeljice zahtjeva kao i njezino brisanje iz registra udruga, predstavljalo miješanje u njezinu slobodu udruživanja. Kako bi se utvrdilo je li ovo miješanje bilo opravdano, trebalo je ispitati je li ono bilo zakonito, je li težilo legitimnom cilju i je li bilo nužno u demokratskom društvu.

U pogledu zakonitosti miješanja, Europski sud je utvrdio da je ono imalo osnovu u domaćem pravu. Naime, Zakonom o udrugama stečaj je bio propisan kao jedan od razloga za prestanak postojanja udruge. Međutim, postojanje osnove u domaćem pravu nije dovoljno da bi se miješanje smatralo zakonitim, već je potrebno da zakon bude predvidljiv u pogledu njegovih učinaka (*Maestri protiv Italije*, [VV] st. 30.). U ovom predmetu predvidljivost zakona je mogla biti dovedena u pitanje s obzirom da nije bilo sasvim jasno je li razlog za prestanak postojanja udruge bio prestanak djelovanja ili stečaj udruge. Ipak, Europski sud je ovo pitanje ostavio otvorenim jer je utvrdio povredu članka 11. iz razloga navedenih u nastavku.

Predmetno miješanje težilo je jednom od legitimnih ciljeva utvrđenih u članku 11. stavku 2. Konvencije, odnosno sprječavanju nereda ili zaštiti prava i sloboda drugih. Stoga je preostalo ispitati je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu“ odnosno je li odgovaralo „neodgodivoj društvenoj potrebi“ i bilo razmjerno legitimnom cilju.

Sukladno sudskoj praksi Europskog suda, prestanak postojanja udruge je dalekosežna mjera koja se treba primijeniti samo u najozbiljnijim slučajevima, odnosno ako se isti cilj ne može postići drugim, blažim mjerama (*Association Rhino i drugi protiv Švicarske*, st. 62. i 65.). U ovom predmetu tužena država je tvrdila da je prestanak postojanja udruge podnositeljice zahtjeva bio nužan jer ona zbog stečaja više nije mogla izvršavati ulogu nacionalnog sportskog saveza. Prema mišljenju Europskog suda, taj se cilj mogao postići lišavanjem udruge statusa nacionalnog sportskog saveza i isključivanjem udruge iz Hrvatskog olimpijskog odbora.

Domaća tijela su mehanički primijenila odredbe Zakona o udrugama i zaključila da je udruga prestala djelovati zbog puke činjenice da je nad njom otvoren stečajni postupak. Pri tome nisu uzela u obzir relevantne činjenice i uvjerljive dokaze koji su pokazivali da je udruga nastavila djelovati (odluka vjerovnika da će udruga nastaviti s radom i zadržati članstvo u međunarodnim golfskim udruženjima, stečajni plan u kojem je predviđeno da će sve tražbine vjerovnika biti isplaćene do kraja 2023. godine, činjenica da su nakon zaključenja stečajnog postupka ovlaštenja za upravljanje poslovima i imovinom vraćena udruzi, činjenica da je udruga nastavila sudjelovati u sportskim natjecanjima i sl.)

Slijedom navedenog, miješanje u slobodu udruživanja udruge podnositeljice zahtjeva nije bilo opravdano, stoga je povrijeđen članak 11. Konvencije.

Članak 6.

U odnosu na prigovor o pristranosti Ustavnog suda, Europski sud je zaključio da su bojazni udruge podnositeljice zahtjeva u pogledu nepristranosti sutkinje D.Š. bile objektivno opravdane. Naime, ova sutkinja je bila članica vijeća Ustavnog suda koje je odlučivalo o ustavnoj tužbi udruge podnositeljice zahtjeva, a njezin suprug je bio predsjednik golf-kluba protiv kojeg je udruga pokrenula ovršni postupak radi naplate neplaćene članarine.

Europski sud nije mogao zanemariti činjenicu da je prestanak postojanja udruge podnositeljice zahtjeva bio izravno presudan za postojanje duga tog golf-kluba. Dakle, kada je Ustavni sud ustavnu tužbu udruge podnositeljice proglasio nedopuštenom, odluka upravnih vlasti o prestanku postojanja udruge postala je neopoziva i time je dug golf-kluba konačno prestao.

Prema tome, sutkinja D.Š. se trebala izuzeti iz vijeća koje je odlučivalo o ustavnoj tužbi udruge podnositeljice zahtjeva, ali to nije učinila i stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Za utvrđenu povredu Europski sud je naložio državi isplatiti udruzi podnositeljici zahtjeva pravednu naknadu u iznosu od 10.000,00 eura na ime neimovinske štete te dodatnih 2.800,00 eura na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2021. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava